

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АКСУБАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ШӘРБӘН АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ

КАРАР

№ 15

27.04.2015 ел

«Шәрбән авыл жирлеге территориясендә караучысыз хайваннарны аулау һәм йорт хайваннарын карау тәртибе кагыйдәләре турында»

Россия Федерациясе Конституциясенең 9, 58 статьяларына, "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законга, "ветеринария турында" 1993 елның 14 маендагы 4979-1 номерлы федераль законнарга, "халыкның санитар-эпидемиологик иминлеге турында" 1999 елның 30 мартындагы 52-ФЗ номерлы федераль законнарга ярашлы рәвештә Шәрбән авыл жирлеге территориясендә караучысыз хайваннарны тотуны һәм йорт хайваннарын тотуны тәртипкә китерү турында Россия Федерациясе Конституциясенең 9, 58 статьяларына, "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законга, "ветеринария турында" 1993 елның 14 маендагы 4979-1 номерлы федераль законнарга, "халыкның санитар-эпидемиологик иминлеге турында" 1999 елның 30 мартындагы 52-ФЗ номерлы федераль законнарга ярашлы рәвештә Шәрбән авыл жирлеге территориясендә караучысыз хайваннарны тотуны һәм йорт хайваннарын тотуны тәртипкә китерү турында Шәрбән авыл жирлеге Советы карар кабул итте:

1. Шәрбән авыл жирлеге территориясендә йорт хайваннарын тоту кагыйдәләрен расларга (1 нче кушымта).
- 2 Шәрбән авыл жирлеге территориясендә караучысыз хайваннарны аулау тәртибен расларга (2 нче кушымта)
3. Әлеге карарны Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районының рәсми сайтында бастырып чыгарырга: <http://aksubayevo.tatar.ru>.

3.Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны үз өстемдә калдырам.

Шәрбән авыл жирлеге башлыгы

Д.А. Шәрифиллин

Кагыйдә

Шәрбән авыл жирлеге территориясендә йорт хайваннарын тоту

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Шәрбән авыл жирлеге территориясендә йорт хайваннарын тотуның әлеге кагыйдәләре (алга таба - кагыйдәләр) милек формасына карамастан оешмаларга, шулай ук йорт хайваннары хужалары булган гражданның кагыла һәм Шәрбән авыл жирлеге территориясендә йорт хайваннарын тоту һәм караучысыз хайваннарны тоту тәртибен билгели һәм авыл хужалыгы хайваннарын һәм кошларын тоту өлкәсендәге мөнәсәбәтләргә кагыла.

1.2. Әлеге Кагыйдәләр Россия Федерациясе Конституциясе, РФ Гражданлык кодексы, "ветеринария турында" 14.05.1993 № 4979-1 Федераль закон, "халыкның санитар-эпидемиологик иминлеге турында" 30.03.1999 № 52-ФЗ Федераль закон, "торак урыннардан файдалану кагыйдәләрен раслау турында" 21.01.2006 № 25 Россия Федерациясе Хөкүмәте Карары нигезендә эшләнгән.

1.3. Шәрбән авыл жирлеге территориясендә булган йорт хайваннарына милек мөнәсәбәтләре РФ гражданлык законнарына ярашлы рәвештә көйләнә.

2. Кагыйдәләрдә кулланылган төп терминнар, билгеләмәләр

2.1. Бу кагыйдәләрдә түбәндәге билгеләмәләр кулланыла:

йорт хайваннары кеше тарафыннан тарихи рәвештә кулга ияләштерелгән һәм үрчетелгән, хужаның торакта яки хезмәт биналарында тотылган хайваннар;

авыл хужалыгы хайваннары һәм кошлары эре һәм вак мөгезле терлек, атлар, куяннар, казлар, үрдәкләр, тавыклар һәм башка йорт кошлары һәм хайваннар, алар фермер һәм шәхси ярдәмче хужалыкта азык-төлек житештерү өчен кулланыла;

- йорт хайваны хужасы-милек яки бүтән милек булган физик яки юридик зат хайван;

йорт хайваннарын тоту йорт хайваннары хужалары тарафыннан хайваннарның тормышын, физик һәм психик сәламәтлеген саклау, ветеринария-санитария нормаларын үтәгәндә тулы хокуклы нәсел алу, шулай ук жәмәгать тәртибен, гражданның һәм хайваннар дөньясы вәкилләренең иминлеген тәмин итү өчен башкарыла торган гамәлләр;

күзәтүсез хайваннар кеше озата йөрмәгән жәмәгать урыннарында булган, даими яшәү урынына мөстәкыйль кайту сәләтен югалткан хайваннар, хайван вакытлыча бәйләнештә, кыска жептә, биналар, корылмалар, корылмалар янында муенса белән булган очрақлардан тыш;

караучысыз йорт хайваннарын тоту муниципаль һәм башка оешмаларның караучысыз хайваннарны тоту, изоляцияләү, йоклату яки күмү буенча эшчәнлеге;

- күзәтчелек органнары-дәүләт ветеринария һәм санитария-эпидемиология хезмәте.

3. Йорт хайваннары хужаларының хокуклары һәм бурычлары

3.1. Йорт хайваннары физик һәм юридик затлар милкендә булырга мөмкин. Йорт хайваннарына карата милек мәсьәләләре буенча барлыкка килгән мөнәсәбәтләр граждандык законнары белән көйләнә. Йорт хайваны хужасыннан суд карары буенча яки гамәлдәге законнарда каралган очракларда башка тәртиптә генә тартып алырга мөмкин.

3.2. Йорт хайваны хужасы хокукы:

- йорт хайваннарын сатып алу һәм читләштерү;

кирәкле мәгълүмат алу һәм клубларда (жәмгыятьләрдә), хайваннары яклау, ветеринария һәм башка оешмаларда йорт хайваннарын тоту, аларны тәрбияләү, үрчетү, төрле авыруларны профилактикалау мәсьәләләре буенча теоретик эзерлек узу;

Йорт хайваннарының тормышын һәм саламәтлеген башка кешеләрнең һөжүмнән саклау өчен;

- аңа караган йорт хайваның туендыру;

- йорт хайваннарын вакытлыча тоту өчен приютка тапшыру;

- тиешле транспорт чараларыннан файдалану кагыйдәләрен үтәгәндә йорт хайваннарын транспортның барлык төрләре белән йөртү;

- хайваннары укыту, шул исәптән тренировка белгече житәкчеләгендә;

этләргә кибет яки башка учреждение янындагы муенсада кыска бәйләнгән килеш калдырырга;

- гамәлдәге законнар нигезендә башка хокуклардан файдалану.

3.3. Йорт хайваны хужасы бурычлы:

- йорт хайваның биологик үзенчәлекләренә карап тоту, авыру очрагында ветеринария ярдәме күрсәтүне тәэмин итү;

- аның белән кешелекле мөгамәлә итү (аларны ташламау, ризыкны караусыз калдырмау, суны кыйнамау һ. б.);

- граждандарны йорт хайваннары һөжүмнән сакларга;

- Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән йорт хайваннарын тотуның санитар-гигиена һәм ветеринария нормаларын үтәргә;

- йорт хайваннарының кешегә һөжүм итү очраклары турында ветеринария күзәтчелеге органнарына хәбәр итәргә, йорт хайваннарын ветеринария тикшерүе өчен күрсәтергә;

- дәүләт ветеринария күзәтчелеге органнарына аның йорт хайваннарының кинәт үлеме, массакүләм авыру яки гадәти булмаган тәртибе турында кичекмәстән хәбәр итәргә;

23.00 сәгатьтән 7.00 сәгатькә кадәр тирә-юндәгеләр өчен тынычлык һәм тынлык тәэмин итү;

Йорт хайваннары артыннан экскрементларны, шул исәптән йорт подъездлары, лифтлар, торак йортлардагы башка гомуми файдаланудагы биналар территориясен жыештырырга;

- хайваннар белән кешелекле мөгамәлә итәргә, мәрхәмәтсез мөгамәләгә юл куймаска, хайваннары зоогигиена таләпләре буенча тиешле тоту һәм ашатуны тәэмин итәргә, шулай ук хайваннары тоту буенча

инструкциялар, үгет-нәсихәтләр, киңәшләр белән билгеләнгән срокларда мәжбүри дөвәләү-профилактика чараларын үткәргә. Алга таба тоту мөмкин булмаса хайван башка хужага тапшырылырга яки ветеринария учреждениесенә тапшырылырга тиеш;

- авыру билгеләре булган хайваннарны тикшергәнчә (ветеринария белгечләре килгәнчә) изоляцияләү буенча чаралар күрергә, хайван үлгән очракта мәетне дөүләт ветеринария учреждениесе белгечләренә хайван хужасының үз акчалары хисабына диагноз кую һәм ачу өчен бирәләр. Мәетне утильләштерү хайван хужасы тарафыннан терлекләр каберлегендә башкарыла;

- хайванны ветеринария белгечләре таләпләре буенча прививкаларны, дөвәләү-профилактика эшкәртүләрен тикшерү һәм саклау өчен бирергә;

Йорт хайваннарын балалар мәйданчыкларына, кибетләргә, ашханәләргә һәм башка сәүдә, жәмәгать туклануы предприятияләренә, мәгариф учреждениеләренә һәм мәдәният, сәләмәтлек саклау учреждениеләренә (юл күрсәтүче этләрдән тыш)кертмәскә;

- торақ кварталлар урамнарында, газоннарда, скверларда, паркларда, стадионнарда, балалар мәйданчыкларында, күп фатирлы йортлар ишегаллары эчендә һәм шәһәр тибындагы Аксубай бистәсе чикләрендә билгеләнмәгән башка урыннарда терлек һәм йорт кошларын көтүгә юл куймаска;

авыл хужалыгы чөчүлекләрен Чүпләүгә яки унышны юк итүгә, яки агач утыртуларга, газоннарда һәм чөчәк түтәлләренә терлек һәм йорт кошлары зыян китерүгә юл куймаска.

4. Йорт хайваннарын тоту

4.1. Йорт хайваннарын тоту шартлары:

4.1.1. Йорт хайваннарын тоту шартлары аларның төр һәм индивидуаль үзенчәлекләренә туры килергә һәм ветеринария-санитария кагыйдәләренә җавап бирергә, аларның ризыкка, суга, йокыга, ял итүгә, хәрәкәткә, табигый активлыкка, кеше белән элемтәгә, "Ветеринария турында"Федераль закон нигезендә үз-үзләренә охшаш контактларга ихтыяжларын канәгатьләндерергә тиеш.

4.1.2. Йорт хайваннарын, бер гаиләдә эшләүче фатирларда да, Коммуналь фатир бүлмәләрендә дә, фатирда яшәүче барлык балигъ булган милекчеләрнең (эшкә алучыларның) язма ризалыгы булганда һәм күршеләрдә медицина каршы күрсәтмәләре (аллергия) булмаганда, тулай торақларда да тоту рөхсәт ителә.

4.1.3. Хайваннарны гомуми файдалану урыннарында, ашханәләрдә, коридорларда, баскычларда, чердақларда, подвалларда, шулай ук балконнарда һәм лоджияләрдә тотарга рөхсәт ителми.

4.1.4. Фатир, кунакханә тибындагы йортларда һәм ятакта авыл хужалыгы хайваннарын һәм кошларын тоту рөхсәт ителми.

4.1.5. Жир участогы булган эт хужалары этләренә ирекле йөрүдә бары тик карталәнгән территориядә яки бәйләнештә генә тоту ала. Эт булу турында кергәндә кисәтү тактасы ясалырга тиеш.

4.1.6. Этләр, токомнарына һәм билгеләнешләренә карамастан, урамда яки башка жәмәгать урыннарында кешеләр озата йөрмичә (хужалары тарафыннан кибетләр, даруханәләр, көнкүреш хезмәт күрсәтү предприятиеләре янында бәйләнештә калдырылганнарыннан тыш һ.б.) тотылырга тиеш.

4.1.7. Жәмәгать урыннарында, шул исәптән транспортта, этләр муенса һәм кыска арбада, вак хайваннар махсус күчәрәп йөртелә торган контейнерларда булырга тиеш.

4.2. Йорт хайваннарын йөртү:

4.2.1. Этлэр гомуми файдалану урыннарында (ихаталарда, урамнарда, жәмәгать транспортында һ.б.) булганда алар кыска бәйләмдә һәм муенса киеп, ә кечкенә этләр, мәңселәр ябык контейнерларда яки хужаларының кулларында булырга тиеш.

4.2.2. Урам аша һәм магистральләр янында үткәндә эт хужалары, юл-транспорт һәләкәтләреннән һәм урамның йөрү өлешендә эт һәләк булудан саклану өчен, аны аракыга алырга тиеш.

4.2.3. Этләрне йөрткәндә, аларның хужалары тынлыкны тәмин итү өчен чаралар күрергә тиеш.

4.2.4. Исерек кешеләргә этләрне йөртү тыела.

5. Йорт хайваннарын үтерү һәм аларның калдыкларын күмү

5.1. Йорт хайваннарын үтерү ветеринария хезмәтләре тарафыннан норматив хокукий актларга ярашлы рәвештә түбәндәге очракларда үткәрелә:

1) хайванның дөвалап булмый торган авыруы булганда, хайванның төзәтеп булмый торган газаларын туктату өчен яки гражданның зарарлану куркынычы булганда ветеринария күрсәтмәсе. Ветеринария күрсәтмәләре буенча Үтерү бары тик белгеч катнашында гына рөхсәт ителә;

2) хужаның йорт хайваннарыннан баш тартуы;

3) социаль куркыныч хайваннар.

5.2. Йорт хайваннары калдыкларын күмү терлекләр каберлекләрендә башкарыла.

6. Йорт хайваннары (эре мөгезле терлек, атлар, сарыклар һәм кәжәләр)көтүе

6.1. Йорт хайваннары хужалары (юридик яки физик затлар) хайваннары табигый һәм культуралы көтүлекләрдә көтәләр, көтүгә клиник сәламәт, йогышлы һәм паразит авыруларга каршы прививкаланган (эшкәртелгән) хайваннары жибәрәләр.

6.2. Мәдәният һәм ял паркларында һәм административ биналар янында утыртылган культуралы агачлар һәм газоннар ашаудан саклану өчен торак пунктларда терлекләр көтү тыела. Щербень авылы чикләрендә урамнарда һәм башка билгеләнмәгән урыннарда терлек һәм кошлар көтүе тыела.

6.3. Чөчүлекләрне һәм культуралы агачларны суйган очракта, хокук бозулар өчен җаваплылык көтүчеләргә, әгәр көтүчеләр ирекле ялланган булса, аларның хужалары хайваннарга йөкләнә.

6.4. Агуланудан саклану өчен хайван хужалары билгеле урыннарда үз хайваннарын озатырга һәм каршы алырга тиеш.

6.5. Күчмә хайваннар өчен (көтүлектә көтүлек итмәгән хайваннар көтүдән соң хужалары белән очрашмый) хужалар җаваплы.

7. Бу кагыйдәләргә бозган өчен җаваплылык.

Оешманың әлеге кагыйдәләрен бозган өчен гражданның да Россия Федерациясенен гамәлдәге Административ һәм жинаять законнары нигезендә һәм тәртибендә җаваплы.

»Шәрбән авыл жирлеге территориясендә
караучысыз хайваннарны аулау һәм йорт хайваннарын карау
тәртибе кагыйдәләре турында"гы Совет карарына

27.04.2015 ел № 15

Тәртип

Шәрбән авыл жирлеге территориясендә караучысыз этләр һәм мәчеләрне аулау

1. Шәрбән авыл жирлеге территориясендә караучысыз хайваннарны тоту кешеләрнең һәм хайваннарның котыру авыруларын һәм башка йогышлы авыруларны кисәтү, кеше һәм хайваннарны тешләү очраklarын бетерү, халыкның тәртибен һәм тынычлыгын тәмин итү, караучысыз хайваннар санын көйләү максатларында башкарыла.
2. Кеше тотмаган, эмма тулысынча яки өлешчә кеше эшчәнлеге тудырган шартларда яшәүче хайваннар санын көйләү биостерилизация ысуллары яки биологик ысуллар белән, ә аларны куллану мөмкин булмаса эвтаназия ысуллары белән башкарыла.
3. Тотуга караучысыз хайваннар, беренче чиратта аналар, шулай ук конфликтлар китереп чыгаручы агрессив хайваннар, авыру хайваннар һәм тирә-юньдәгеләр өчен куркыныч тудыручы хайваннар, токымнарына һәм билгеләнешенә карамастан, урамнарда һәм башка жәмәгать урыннарында озата баручы затсыз тотыла.
4. Караучысыз калган хайваннарны тоту муниципаль һәм башка оешмалар тарафыннан муниципаль контракт яки гражданлык-хокукый килешү нигезендә Шәрбән авыл жирлеге башкарма комитеты бюджетында элге максатларга каралган акчалар чикләрендә башкарыла.
5. Тотуның төп ысулы булып иммобилизация (вакытлыча парализлау) ысулы тора, ул махсус чаралар кулланып пневматик коралдан ату юлы белән башкарыла. Шулай ук башка кешелекле тоту ысуллары кулланылырга мөмкин.
6. Караучысыз этләрне һәм мәчеләрне, кагыйдә буларак, кышкы вакытта 22.00 сәгатьтән 07.00 сәгатькә кадәр, жәйге чорда 0.00 сәгатьтән 5.00 сәгатькә кадәр, ял һәм бәйрәм көннәреннән тыш, эш көннәрендә тоталар. Гражданнарның тормышына һәм сәламәтлегенә реаль куркыныч янаган очракта, Шәрбән авыл жирлеге башлыгы боерыгы белән тәүлек әйләнәсе 15 көнгә кадәр тотуга вакытлыча рөхсәт ителергә мөмкин. Балык тотуның башлануы һәм вакыты турында халыкка массакүләм мәгълүмат чаралары аша алдан хәбәр ителергә тиеш.
7. Караучысыз этләрне һәм мәчеләрне тоту, транспортлау һәм тоту дөүләт ветеринария күзәтчелеге органнары тәкъдимнәренә ярашлы рәвештә башкарылырга тиеш. Хайваннарны тотканда аларга карата мәрхәмәтсез мөгамәлә итү тыела.
8. Тотуны караучысыз хайваннар белән эшлэгәндә куркынычсызлык техникасы буенча инструктаж үткән һәм фармакологик препаратлар белән эшләргә рөхсәт ителгән, котыру авыруыннан вакцинацияләнгән, психоневрологик һәм наркологик диспансерларда исәпкә алынмаган кешеләрдән торган бригадалар башкара.

Аучылар этләрне һәм мәчеләрне тотуда һәм транспортлауда кешелеклелек принципларын үтәргә тиеш.

Караучысыз этләрне һәм мәчеләрне тотар алдыннан, аучы этне яки мәчене озата баручы йөзгә юклығына инанырга тиеш.

8. Аучыларга катгый тыела:

балалар өчен куркыныч булган очраклардан тыш, караучысыз этләрне һәм мәчеләрне балалар янында тоту;

тотылган этләрне һәм мәчеләрне үзләштерү, аларны шәхси затларга һәм оешмаларга сату һәм тапшыру;

- ветеринария органнын тәкъдим итмичә һәм хуламыйча тозақлар, тоту чаралары һәм ысулларын куллану;

караучысыз этләрне һәм мәчеләрне имобилизация ысулы белән билгесез күренгән максатларга (куакларда, Начар яктырту вакытында һ.б.) ату, тар кидлекләр буйлап ату, максаттан 10 метрдан артык ераклыкта ату, транспорт чараларыннан ату, шулай ук кешеләр булган юнәлештә ату.

Эш тәмамланганнан соң, эт һәм мәче тоту бригадасы әгъзалары Шәрбән авыл жирлегә башкарма комитетының җаваплы кешесенә кулланылган махсус препаратлар, тотылган хайваннар турында хисап бирергә, шулай ук инвентарыны, автомашиналарны механик чистарту һәм дезинфекцияләүне башкарырга тиеш.